Наставна јединица 4: Читање са разумевањем текста писаног ћириличким писмом

Бранислав Нушић: *Аутобиографија*, одломак *Српски језик*

– Беше ли ти оно магаре што ни прошлога пута не знађаше лекцију?

– Јест, ја сам тај! – одговарам ја усхићен задовољством што ме се професор тако добро сећа.

– А нађох ли ја канда на твоме писменом задатку ону мастиљаву мрљу, коју ви ђаци крмачом називате?

– Да, да! – тврдим ја, сав усхићен што ме се професор тако добро сећа.

– Ја тада рекох теби: „Ако будеш био и даље тако немарљив и небрижљив да ћу те казнити“.

Ја и то потврђујем, али без усхићења, а он узима писаљку и мени, „буде био“ бележи јединицу и упућује ме, једном чисто граматичком реченицом, да клечим иза табле.

– Остаћеш клечећи до краја овог часа, учећи за то време склањање заменице себе или се. Будеш ли био кадар научити то склањање, јавићеш ми се и исправићу ти белешку а даљу казну опростити.

Како ни до краја часа нисам „будем био“ научио то проклето склањање, остао сам на коленима све док није закуцало звонце.

То склањање нам је задавало нарочите главобоље. Сећам се, на пример, мојих мука да научим пети падеж од именице пас. Сви остали падежи ишли су којекако али пети падеж једнине, покојни звателни никако ми није ишао у главу, нити сам умео да га погодим.

И не само мени, већ и свима у мојој околини задао је тај падеж главобољу. Мој најстарији брат који је већ био у старијим разредима, изгледа да се провукао и није у животу имао посла са том именицом; мој млађи брат ми рече да је од именице пас пети падеж: куче. Отац ми није умео казати ништа, пошто граматика нема никакве везе са трговином, већ изгледа да ту чак важи правило: што мање граматике, то више зараде.

Питао сам и бакалина, нашега комшију, пошто сам му претходно објаснио шта се петим падежом зове, и он ми рече:

– Ја кад вабим куче, ја му кажем: куц, куц, куц; а кад терам, ја му кажем: шибе! А бог ће га свети знати који је то падеж!

Питао сам најзад и господина проту, једном приликом када је био на вечери код нас, верујући необично у његову ученост, па се и он збунио и није умео да ме научи.

– Пети падеж, пети падеж! – узе да замуцкује прота, бринући се да пред мојом породицом сачува ауторитет учена човека. – Па колико падежа ви учите?

– Седам.

– Седам? – зграну се прота. – Е, то је много, то је баш много!

– Много! – уздишем и ја.

– Ја не знам само – окреће се прота мојим родитељима, – што ће им толики падежи. То је просто, професорски бес. Узмите само: једна Немачка, колико је то пространа и силна царевина, па нема више него четири падежа; па онда Француска, па Енглеска, све велике и моћне државе, па немају више него четири падежа. А шта смо ми, једна такорећи мала земља, тек неколико округа, па седам падежа. Па зар то није, молим вас, бес кад се не простиремо према своме губеру?

Те су протине мисли биле у ствари врло утешне за мене, али ми пред професором нису могле ништа помоћи. Он је одлучно тражио од мене да му кажем пети падеж од именице пас, чему сам се ја одлучно одупро бескрајним ћутањем, једном од оних мојих особина којом сам се често у школи одликовао А колико је овај професор имао пик баш на падеже, показаће и случај некога Станоја Стамболића. Једно поподне, за време великога поста, он диже руку и замоли:

– Молим, господине, да идем у авлији.

– Реци, Стамболићу, ту реченицу правилно, па ћу те пустити – одговори му професор.

Стамболић се збуни, узврда се па очајно понови:

– Молим, господине, да идем у авлији!

– Реци правилно па ћу те пустити. Стамболић поче да се зноји и превија, које због падежа а које због невоље ради које је молио да изађе. Шапћу му другови и добацују, а

Стамболић сеознојио, поцрвенео, дигао једну ногу и увио је око друге, па дрекну: – У авлију!

– Тако, сад је правилно, сад можеш ићи! – вели професор.

– Е, сад је доцкан! – одговара Стамболић сав опуштен и отромбољен.

ЗАДАТАК

- Кликни на следећи линк и послушај читање датог одломка https://www.youtube.com/watch?v=0VMn_-ZcBuU.
  Након тога, кликом на исти линк, послушај и друге приче из дела *Аутобиографија.*
- Издвој књижевни род и врсту прочитаног текста.
- Покушај да одредиш време и место радње.
- Уочи основне форме и тон приповедања у тексту.
- Обрати пажњу на то шта нам Нушић изнео овом причом (идеја дела).